

HÖGSKOLAN FÖR LÄRANDE
OCH KOMMUNIKATION

HÖGSKOLAN I JÖNKÖPING

Kursplanen fastställd av utbildningsledare

2008-01-04

Gäller vt-08

Kurskod: LGEA18

Ämnesnivå: A

Utb.omr: NA 80 %, LU 20 %

Ämneskod: GGA

Geografi, I - 30 högskolepoäng

Geography, I – 30 credit points

Grundnivå, A

Allmänt

Kursen utgör en specialisering inom lärarprogrammet. Kursen syftar till att utveckla grundläggande kunskaper och färdigheter för lärande i ämnet geografi. Dessa kunskaper och färdigheter innefattar ett reflekterande och analyserande arbetssätt i lärande, planering och utvärdering av undervisning. I samtliga delkurser integreras ämnesdidaktiska och allmänt geografiska perspektiv som aspekter i lärandeprocessen.

Kursen utgår från ett helhetsperspektiv på natur och samhälle. Den ger kunskap om rumsliga aspekter av natur- och kulturlandskapet såsom utbredning och förändring av landformer, verksamheter, människor och idéer. Den fokuserar på landskap eftersom dessa är resultat av naturliga och samhällsliga processer. Genus-, klass- och etniskt perspektiv uppmärksammas i samband med landskapets utveckling, likväl som hållbar utveckling.

Lärandemål

Efter genomgången kurs ska studenterna ha/kunna:

- grundläggande kunskap om rumslig teori och metod, inte minst rums- och platsbegreppet
- grundläggande förståelse för jordens endogena och exogena processer samt jordens klimatsystem, klimatfördelning och dess naturliga variation
- kunskap om grunderna för samhällets försörjning utifrån natur- och kulturförutsättningar
- förståelse för rumslig förändring och dess orsaker (utompolitiska såväl som politiska faktorer, inbegripna genus, klass och etnicitet), även kopplade till samhällsplanering
- grundläggande kunskaper i kartografi och geografiska informationssystem (GIS)
- insikt i geografiämnets gestaltning som skolämne i grund- och gymnasieskolan
- identifiera förändringar i tid och rum under inverkan av naturliga och samhällsliga processer i landskap på olika skalnivåer, från det lokala till det globala
- beskriva geografiska särdrag (både gällande natur- och kulturförutsättningar)
- läsa, skapa och använda geografisk information t ex kartor
- undervisa i ämnet geografi på såväl grund- som gymnasieskolan
- kompetens att möta elever efter förutsättningar och behov

- ett grundläggande geografiskt synsätt genom att identifiera, analysera och exemplifiera
- användbar geografisk information
- beståndsdelar i ett försörjningssystem
- geografiska problem i landskapet avseende historisk dimension, planeringsideal och hållbar utveckling

Innehåll

Introduktion till geografi, 7,5 högskolepoäng

Introduction to Geography, 7,5 credit points

Innehåll

Introduktion till geografiska frågeställningar utgående från sambandet mellan människan och natur- och kulturmiljön

Introduktion till kartografi och geografiska informationssystem (GIS)

En lokal fallstudie görs baserad på en gemensam exkursion där omgivningen får agera modell för geografiska frågeställningar

Lärandemål

Efter avslutad delkurs förväntas studenterna

- ha utvecklat förståelse för centrala begrepp och frågeställningar inom geografiämnet
- ha grundläggande kunskap i kartografi och känna till geografiska informationssystem
- (GIS) inklusive tematisk kartframställning
- ha förvärvat kunskaper om geografiämnets didaktik, särskilt utomhusdidaktik

Examination

Teori, skriftlig tentamen

Fallstudie, muntlig och skriftlig redovisning av en rapport

Övningar, GIS och kartografi

Som betyg används något av uttrycken Väl godkänd, Godkänd eller Underkänd.

Naturlandskap, 7,5 högskolepoäng

Physical landscapes , 7,5 credit points

Innehåll

Introduktion till Jordens fysiska miljö och processerna som omvandlar landskapet i ett längre tidsperspektiv samt processernas betydelse för individ och samhälle jordens uppbyggnad - tektonik och berggrund (endogena processer)

Klimat - globala cirkulationssystemet, klimatförändringar, klimatzoner och biogeografi

Jordytans föränderlighet - geomorfologi och jordarter (exogena processer)

Vattnets kretslopp

Människan och miljön, hållbar utveckling

Lärandemål

Efter avslutad delkurs förväntas studenterna

- ha utvecklat förståelse för centrala begrepp och frågeställningar inom naturgeografi
- ha grundläggande kunskap om jordens uppbyggnad och jordytans föränderlighet, klimatologi och vattnets kretslopp
- ha utvecklat insikt i frågor om hållbar utveckling och skolundervisningens innehåll
- ha grundläggande mineral- och bergartskännedom

Examination

Teori, skriftlig tentamen

Exkursion, muntlig och skriftlig redovisning av ett paper

Övningar

Som betyg används något av uttrycken Väl godkänd, Godkänd eller Underkänd.

Kulturlandskap, särskilt rurala landskap 7,5 högskolepoäng

Cultural landscapes, especially rural landscapes, 7,5 credit points

Innehåll

Perspektiv på samband mellan mänskliga försörjningsstrategier och naturförutsättningar.

Fokus på hur människan påverkar och i olika processer förändrar landskap. Rumsligt behandlas detta från lokal till global nivå och i tid från forntid till nutid.

Planeringsaspekter på landskap

GIS-övningar

Lärandemål

Efter avslutad delkurs förväntas studenterna

- ha utvecklat insikt i grunderna för samhällets mat- och annan materiell försörjning utifrån natur- och kulturförutsättningar
- ha förståelse för människans roll vid landskapsomvandling från lokal till global nivå och från forn- till nutid
- ha utvecklat insikt i frågor om hållbar utveckling och skolundervisningens innehåll för vad beträffar frågor om materiell försörjning och landskapsomvandling
- kunna identifiera, analysera och presentera rumsligt statistiska uppgifter i ett geografiskt informationssystem (GIS)

Examination

Teori, skriftlig tentamen

Exkursion och seminarier

Inlämningsuppgift

GIS-övningar

Som betyg används något av uttrycken Väl godkänd, Godkänd eller Underkänd.

Politisk geografi och samhällsplanering, 7,5 högskolepoäng

Political Geography and physical planning, 7,5 credit points

Innehåll

Introduktion till politiskgeografiska frågeställningar och begrepp som stat, nation och etnicitet, domänstruktur och gränsens betydelse

Delkursens perspektiv är makten över marken: vilka faktorer aktörer på olika skalnivåer använder för att utöva makt över sin omgivning

Rumsliga aspekter av politiska beslut och reglering i form av samhälls- och fysisk planering

En lokal fallstudie görs i vilken omgivningen står som modell för politiskgeografiska frågeställningar

Förutom etnicitet uppmärksammas även klass- och genusfrågor samt hållbar utveckling

Lärandemål

Efter avslutad delkurs förväntas studenterna

- ha grundläggande kunskap om politiskgeografiska frågeställningar och begrepp som

- stat, nation och etnicitet, domänstruktur och gränsens betydelse
- ha utvecklat insikt i ett flertal faktorer som påverkar människornas/medborgarnas möjligheter till att utöva makt över sin omgivning, däribland faktorer som ekonomi, teknik, politik och kommunikation
- ha utvecklat förståelse för rumsliga aspekter av politiska beslut och reglering, samhälls- och fysisk planering, bland annat genom att ha studerat ett planeringsfall utifrån politiskgeografiskt perspektiv
- kunna identifiera, analysera och presentera rumsligt statistiska uppgifter i ett geografiskt informationssystem (GIS)

Examination

Teori, skriftlig tentamen

Seminarier

Inlämningsuppgift

GIS-övningar

Som betyg används något av uttrycken Väl godkänd, Godkänd eller Underkänd.

Förkunskapskrav

Godkända kurser i Lärande 1, 30 hp, eller motsvarande.

Kursuppläggning/lärandets former

Arbetsformerna varierar från teoriseminarier till praktiska laborationer. En mindre fältkurs och exkursioner ingår.

Examination och betyg

Som betyg används något av uttrycken Väl godkänd, Godkänd eller Underkänd. För att få Väl Godkänd som slutbetyg fordras betyget Väl Godkänd på minst två delkurser varav den ena ska vara sista delkursen samt betyget Godkänd på övriga delkurser. Obligatoriska moment framgår av delkursernas examinationsbeskrivning.

Kursvärdering

Enligt anvisningar i utbildningsplanen.

Kurslitteratur

Kurslitteratur förtecknas i särskild bilaga.

Geografi, I - 30 högskolepoäng

Antal sidor

Introduktion till geografi, 7,5 hp

Frizell, B. Werner, M., Wastenson, L. Västra Götlandsregionen, Sverige. Lantmäteriverket, Länsstyrelsen Västra Götaland och Sveriges nationalatlas (2003) Sveriges nationalatlas – Västra Götalands län, Sveriges nationalatlas (SNA); Kartförl. Distributör, Vällingby	
Knox, Paul L & Marston, Sallie A (2007). <i>Places and regions in a global context: Human Geography</i> . Prentice Hall Urval	ca 40
Wärneryd, Olof, Hallin, Per-Olof & Hultman, Johan (2002). <i>Hållbar utveckling. Om kris och omställning i stad och samhälle</i> . 2:a upplagan. Studentlitteratur	150
Gren, Martin & Hallin, Per-Olof (2003). <i>Kulturgeografi - en ämnesteoritisk introduktion</i> . Liber Urval: Allt förutom kap 2 och 4, som läses kursivt;	ca 170
Plats, landskap, karta: en vänatlas till Ulf Sporrang/(redaktör: Margareta Elg; redaktionskommittén; Mats Widgren...) Stockholm: Kulturgeografiska Institutionen, Stockholms universitet, 2001	
Sveriges nationalatlas (1996). <i>Sveriges geografi</i> . Bra böcker	170
Kompendium i kartografi	ca 60
Internetmaterial och didaktisk litteratur	ca 100

Referenslitteratur

Sveriges nationalatlas (1998). *Sveriges kartor*. Bra Böcker
 Waugh, David (2004). *Geography. An Integrated Approach*. Cheltenham: Nelson Thornes (Publishers) Ltd, 3rd ed.

Naturlandskap, 7,5 hp

Ahlström, Bengt & Pohlman, John <i>Vårt svenska väder</i> . STF Känn ditt land. (Lån inst)	60
Falkenmark, Malin (1983). <i>Känn ditt vatten</i> . STF Känn ditt land. (Lån inst)	60
Knox, Paul L & Marston, Sallie A (2007). <i>Places and Regions in a Global Context: Human Geography</i> . Prentice Hall Urval	ca 40
Laufeld, Sven (1993). <i>Mineral och bergarter</i> . Känn ditt land	70

Följande arbeten från Karl-Erik Perhans kommer att säljas genom institutionens försorg vid kursstart. Kostnad 200:-

Perhans, Karl-Erik (2002). <i>Istidens landskap – jordarter och terrängformer</i> . Sollentuna: GEO-läromedel	60
Perhans, Karl-Erik (2004). <i>Exogena processer och landformer</i> . Sollentuna: GEO-läromedel	60
Perhans, Karl-Erik (2003). <i>Endogena processer och landformer</i> . Sollentuna: GEO-läromedel	60
Perhans, Karl-Erik. <i>Våra vanligaste stenar i urval: ett geologiskt-geografiskt studiematerial om mineral och bergarter</i> . Sollentuna: GEO-läromedel	ca 50
Kompendier, didaktisk litteratur och annat material	ca 100

Referenslitteratur

Granath, Lars (1992). *Grundläggande flygbildskunskap*. Stockholms universitet
 Lundegårdh, Per (1991). *Stenar i färg*. Norstedts.
 Mårtensson, Solveig & Wennberg, Gösta (1996). *Geografi - världens ämne*. Utbildningsradion

Waugh, David (2004). *Geography. An Integrated Approach*. Cheltenham: Nelson Thornes (Publishers) Ltd, 3rd ed.

Kulturlandskap, särskilt rurala landskap, 7,5 hp

Frizell, B. Werner, M., Wastenson, L. Västra Götlandsregionen, Sverige.
Lantmäteriverket, Länsstyrelsen Västra Götaland och Sveriges nationalatlas
(2003) Sveriges nationalatlas – Västra Götalands län, Sveriges nationalatlas
(SNA); Kartförl. Distributör, Vällingby
Knox, Paul L & Marston, Sallie A (2007). *Places and Regions in a Global Context: Human Geography*. Prentice Hall Urval ca 160
Hellspong, Mats & Löfgren, Orvar (1994). *Land och stad*. Gleerup Urval ca 215
Johansson, Stina & Sporrang, Ulf (1988). *Runt i Sverige*. Utbildningsradion (Lån inst) 70
Plats, landskap, karta: en vänatlas till Ulf Sporrang/(redaktör: Margareta Elg; redaktionskommittén; Mats Widgren...) Stockholm: Kulturgeografiska Institutionen, Stockholms universitet, 2001
Sveriges nationalatlas (1994). *Kulturlandskapet och bebyggelsen*, Bra böcker 150
Kompendier, didaktisk litteratur och annat material ca 100

Referenslitteratur

Waugh, David (2004). *Geography. An Integrated Approach*. Cheltenham: Nelson Thornes (Publishers) Ltd, 3rd ed.

Politisk geografi och samhällsplanering, 7,5 hp

Berger, Sune (red) (2000). *Det nya samhällets geografi*. Uppsala: Publishing House Urval (förmedlas via inst) ca 80
Forsberg, Gunnel (red) (2005). *Planeringens utmaningar och tillämpningar*. Urval ca 190
Knox, Paul L & Marston, Sallie A (2007). *Places and Regions in a Global Context: Human Geography*. Prentice Hall Urval ca 40
Jönsson, Christer, Tägil, Sven & Törnqvist, Gunnar (2000). *Organizing European Space*. Sage ca 120
Lilja, Elisabeth (1999). *Den ifrågasatta förorten. Identitet och tillhörighet i moderna förorter*. Bygghälsningsrådet 109
Lundén, Thomas (2002). *Makten över marken: en politisk geografi*. Studentlitteratur 175
Nyström, Jan (2003). *Planeringens grunder. En översikt*. Studentlitteratur. Urval ca 200
Kompendier, didaktisk litteratur och annat material ca 100

Referenslitteratur

Mårtensson, Solveig & Wennberg, Gösta (1996). *Geografi - världens ämne*. Utbildningsradion
Waugh, David (2004). *Geography. An Integrated Approach*. Cheltenham: Nelson Thornes (Publishers) Ltd, 3rd ed.

Övergripande litteratur till alla delkurser

Utbildningsdepartementet. Skollag (1985:1100), utfärdad: 1985-12-12. Omtryck: SFS 1997:1212

Skolverket. Timplan. Faktablad.

Skolverket. *Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet* – LPO 94 (SKOLFS 1994:1) (Senaste ändring SKOLFS 2006:23)

Skolverket. *Läroplan för de frivilliga skolformerna* – LPF 04 (Senaste ändring SKOLFS 2006:24)

Skolverket. Gemensam kursplanetext för de samhällsorienterande ämnena geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap

<http://www3.skolverket.se/ki03/front.aspx?sprak=SV&ar=0405&infotyp=23&skolform=11&id=3882&extraId=2087>

